

Διεθνής Σύλλογος Σχολικής Ψυχολογίας Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε επάγγελμα αναμένεται να έχει ενιαίες και αναγνωρισμένες αρχές και κριτήρια που εξυπηρετούν τις ανάγκες του επαγγέλματος, τους πελάτες, τα νομοθετικά σώματα και τους θεσμούς. Ο παρών Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας περιγράφει τις ηθικές αρχές και τα κριτήρια συμπεριφοράς του Διεθνούς Συλλόγου Σχολικής Ψυχολογίας (International School Psychology Association - ISPA).

Γενικοί στόχοι ενός κώδικα δεοντολογίας

Οι σχέσεις μεταξύ της κοινωνίας και της Σχολικής Ψυχολογίας είναι αμφίδρομες. Η κοινωνία παρέχει ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, οι οποίοι επιτρέπουν στους σχολικούς ψυχολόγους να λειτουργούν αποτελεσματικά ως επαγγελματίες. Αυτές οι πηγές υποστηρίζουν την ικανότητά της να επιλέξει αυτούς που φιλοδοξούν να γίνουν σχολικοί ψυχολόγοι, να τους προετοιμάσει ακαδημαϊκά και επαγγελματικά, να διεξαγάγει έρευνα η οποία καλλιεργεί καλές πρακτικές, να πιστοποιήσει σχολικούς ψυχολόγους, να χρηματοδοτήσει υπηρεσίες Σχολικής Ψυχολογίας και να προωθήσει την ανάπτυξη της ειδικότητας της Σχολικής Ψυχολογίας με άλλους τρόπους. Αντίστοιχα, αναμένεται από τους σχολικούς ψυχολόγους να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες σε παιδιά, γονείς¹, σχολεία, θεσμούς και κοινότητες μέσα από τη διδασκαλία τους, την έρευνα και την παροχή υπηρεσιών. Οι αρχές δεοντολογίας και τα κριτήρια συμπεριφοράς που συζητούνται παρακάτω αποτελούν μια δήλωση στην κοινωνία για την επαγγελματική συμπεριφορά, η οποία αναμένεται από τους σχολικούς ψυχολόγους, που είναι μέλη του Διεθνούς Συλλόγου Σχολικής Ψυχολογίας (ISPA). Αυτές εφαρμόζονται σε όλα τα πεδία της Σχολικής Ψυχολογίας και περιλαμβάνουν τις μεθόδους που χρησιμοποιούν τεχνολογία υποβοηθούμενη από υπολογιστή για αξιολόγηση ή τηλεσυμβουλευτική παρέμβαση.

Καθώς οι επαγγελματικές οργανώσεις ωριμάζουν, χρειάζεται να αναπτύξουν, να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν τους κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας. Παρότι η δημιουργία ενός διεθνούς κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας είναι ιδιαίτερα δύσκολη εξαιτίας των εθνικών, πολιτισμικών και πολιτικών διαφορών, υπάρχουν πολλές ομοιότητες στα κριτήρια της ειδικότητας της Σχολικής Ψυχολογίας. Ως επί το πλείστον, τα κοινά αποδεκτά κριτήρια που διέπουν την επαγγελματική συμπεριφορά εκτείνονται πέρα από τα γεωγραφικά και εθνικά σύνορα. Ο παρών κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας επιδιώκει να συγκεντρώσει και να αναδείξει αυτές τις ομοιότητες.

Παρ' όλα αυτά, η ερμηνεία και διακήρυξη των αρχών επαγγελματικής δεοντολογίας και των κριτηρίων που είναι σημαντικά για τον συγκεκριμένο κώδικα μπορεί να ποικίλλουν σε κάποιον βαθμό μεταξύ των χωρών, ανάλογα με τις νόρμες, τις αξίες, τις παραδόσεις και τους νόμους της.

Ο συγκεκριμένος κώδικας δεν έχει ως στόχο να αντικαταστήσει τους κώδικες που διέπουν την επαγγελματική δεοντολογία και συμπεριφορές που έχουν υιοθετηθεί σε εθνικό επίπεδο από άλλους φορείς με τους οποίους μπορεί να σχετίζονται οι σχολικοί ψυχολόγοι ή από τις εκπαιδευτικές αρχές. Όταν οι κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας διαφέρουν, τα μέλη πρέπει να προσπαθούν να επιλύουν τις τυχόν διαφορές αναζητώντας διευκρινίσεις των επαγγελματικών ηθικών αρχών ή κριτηρίων από τους αντίστοιχους φορείς και προσπαθώντας να εξαλείψουν διαφορές μέσω αλλαγών στους κώδικες. Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδιώκουν τα υψηλότερα ηθικά κριτήρια στην υπηρεσία τους προς τα παιδιά, τις οικογένειες, τα σχολεία και την κοινωνία.

ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναμένεται να εφαρμόζουν τις αρχές που διέπουν το επάγγελμα. Αυτές περιλαμβάνουν την υπέρβαση στενών προσωπικών, κοινωνικών και πολιτισμικών αξιών και στάσεων, καθώς και την υιοθέτηση τρόπων συμπεριφοράς που εξυπηρετούν τα συμφέροντα των παιδιών και των εφήβων, των εκπαιδευτικών, των γονέων, των φορέων, της κοινότητας και του επαγγέλματος. Πρέπει να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των παιδιών. Σε περίπτωση που προκύψουν συγκρούσεις μεταξύ των συμφερόντων ατόμων ή οργανώσεων, τα μέλη πρέπει να επιζητήσουν να επιλύσουν τέτοιες διαφορές προσπαθώντας να διευκρινίσουν τις ηθικές αρχές ή τα κριτήρια από την οπτική του αντίστοιχου ατόμου ή οργανισμού με τον οποίο σχετίζονται και να εργαστούν για την επίλυση των συγκρούσεων αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ευαλωτότητα την οποία τα παιδιά παρουσιάζουν στους διάφορους πολιτισμούς. Ως εκ τούτου, οι ακόλουθες έξι αρχές αποτελούν προσβλεπόμενες συμπεριφορές που υπογραμμίζουν τα επαγγελματικά κριτήρια.

Φροντίδα για την Ευεξία και Αποφυγή Πρόκλησης Βλαβών

Οι σχολικοί ψυχολόγοι προωθούν τη βιώσιμη ευεξία και ψυχική υγεία των ατόμων στα σχολεία τους, την οικογένειά τους, τους θεσμούς και τις κοινότητες. Η βιώσιμη ευεξία αναγνωρίζει την αμοιβαία σχέση ανάμεσα στην προσωπική ευεξία κάποιου και την ευεξία των άλλων εντός της ευρύτερης κοινότητας και του κόσμου.

Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να προωθήσουν την ευεργετική ανάπτυξη των μαθητών/τριών σε μια συμπεριληπτική κοινωνία και σε ένα βιώσιμο περιβάλλον. Υποστηρίζουν προσπάθειες που συμβάλλουν στην ευημερία του ατόμου, της κοινότητας και του κόσμου, χωρίς την εκμετάλλευση άλλων ανθρώπων, του περιβάλλοντος ή των μελλοντικών γενεών.

Οι σχολικοί ψυχολόγοι είναι ενήμεροι για τις πιθανές επαγγελματικές και προσωπικές συνθήκες που ενδέχεται να περιορίσουν την ικανότητά τους να βοηθήσουν τους άλλους. Τουλάχιστον, προσπαθούν να μην προκαλέσουν βλάβη/να μην κάνουν κακό.

Επάρκεια

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους σχολικούς ψυχολόγους αντανακλούν τους τομείς της εξειδίκευσής τους, οι οποίοι καθιερώνονται μέσα από την αρχική τους προετοιμασία, καθώς και τη συνεχή ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους εκπαίδευση. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αγωνίζονται να παρέχουν υπηρεσίες σε ένα υψηλό επίπεδο επάρκειας. Όταν ζητείται ή είναι αναγκαίο να παρέχουν υπηρεσίες για τις οποίες μπορεί να μην έχουν επαρκή ειδίκευση, οι σχολικοί ψυχολόγοι ή παραπέμπουν σε άλλους επαγγελματίες ή αποκτούν την απαιτούμενη εκπαίδευση και εργάζονται μέσω συμβουλευτικής ή/και εποπτείας.

Εμπιστοσύνη και Ευθύνη

Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναγνωρίζουν ότι η εμπιστοσύνη παρέχει μια βάση για τις επαγγελματικές τους υπηρεσίες. Η καθιέρωση και διατήρηση της εμπιστοσύνης είναι απαραίτητη για αυτούς και την εργασία τους. Γνωρίζουν και τηρούν τα επαγγελματικά κριτήρια συμπεριφοράς. Περιγράφουν και αποσαφηνίζουν τους επαγγελματικούς ρόλους τους, τις υποχρεώσεις και τους επαγγελματικούς περιορισμούς. Αποδέχονται την ανάλογη ευθύνη για τις πράξεις τους. Διαχειρίζονται τις συγκρούσεις συμφερόντων και δρουν συνεργατικά για να επιλύσουν οποιοδήποτε ηθικό δίλημμα.

Ακεραιότητα

Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδεικνύουν ακεραιότητα, συμπεριλαμβανομένης της συνέπειας στην έκφραση των σκέψεων, των συναισθημάτων και των συμπεριφορών τους. Έχουν δεσμευτεί στην έκφραση και την προαγωγή της ακρίβειας, της ειλικρίνειας και της αυθεντικότητας στην ακαδημαϊκή, εκπαιδευτική και κλινική πρακτική. Αντιμετωπίζουν τα παραπτώματα και τις συγκρούσεις συμφερόντων, και διατηρούν την ακεραιότητά τους και στη συνεργασία τους με το σχολικό προσωπικό, τους γονείς και άλλους επαγγελματίες.

Σεβασμός για τα Δικαιώματα και την Αξιοπρέπεια των Ανθρώπων

Οι σχολικοί ψυχολόγοι προωθούν και σέβονται την αξιοπρέπεια και την αξία όλων των ανθρώπων. Αναγνωρίζουν τα δικαιώματα του ατόμου στην ιδιωτικότητα, την εμπιστευτικότητα και τον αυτοπροσδιορισμό. Εκτιμούν και αναγνωρίζουν τη διαφορετικότητα των ατόμων σε σχέση με γνωρίσματα όπως η ηλικία, το φύλο, η ταυτότητα φύλου, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η εθνικότητα, η θρησκεία, η ικανότητα, η κατάσταση υγείας, η γλώσσα, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, το προσφυγικό ή μεταναστευτικό καθεστώς.

Κοινωνική Δικαιοσύνη και Ισότητα

Σε συμφωνία με την αμφίδρομη δέσμευση μεταξύ του επαγγέλματός τους και της κοινωνίας, οι σχολικοί ψυχολόγοι έχουν δεσμευτεί στην αρχή ότι οι συνεισφορές/οι υπηρεσίες της Σχολικής Ψυχολογίας πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλους. Οι σχολικοί ψυχολόγοι διευκολύνουν την ελεύθερη πρόσβαση σε εκπαιδευτικές, κοινωνικές και ψυχολογικές υπηρεσίες. Συνηγορούν για να προωθήσουν αλλαγές στα σχολεία ή σε άλλα εκπαιδευτικά πλαίσια, οι οποίες είναι ωφέλιμες για τα παιδιά και τις οικογένειες, καθώς και για το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ ελαχιστοποιούν τις προκαταλήψεις.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Ι. Επαγγελματικές ευθύνες

A. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αποκτούν γνώσεις των νόμων, των δικαστικών αποφάσεων, των κανονισμών λειτουργίας και των κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν στην εργασία τους. Ενεργούν με καλή πίστη όταν αυτοί οι κανονισμοί έρχονται σε σύγκρουση με τις αρχές δεοντολογίας. Ζητούν την εποπτεία ή τη συμβουλευτική με ειδικούς, όταν υπάρχει κάποιος προβληματισμός. Όταν οι διοικητικοί κώδικες και κανονισμοί έρχονται σε σύγκρουση με τις ηθικές αρχές, οφείλουν να επιλύουν τέτοιες διαφορές προσπαθώντας να διασαφηνίσουν τις ηθικές αρχές ή τα κριτήρια. Προσπαθούν να επιλύουν τις διαφορές μέσω των αλλαγών σε νόμους ή κανονισμούς, όποτε είναι εφικτό.

B. Οι σχολικοί ψυχολόγοι δεν εμπλέκονται σε διακρίσεις στην επαγγελματική πρακτική εξαιτίας της ηλικίας, του φύλου, της ταυτότητας φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της εθνικότητας, της θρησκείας, της ικανότητας, της κατάστασης υγείας, της γλώσσας, του κοινωνικοοικονομικού επιπέδου ή του προσφυγικού ή μεταναστευτικού καθεστώτος.

Γ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι σέβονται το πολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο εργάζονται. Είναι ευαισθητοποιημένοι ως προς τις πολιτισμικές διαφορές και γνώστες των κατάλληλων τρόπων παροχής υπηρεσιών σε πολυπολιτισμικά πλαίσια.

Δ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι δεσμεύονται να προασπίζουν την ευημερία και να ενεργούν με βάση τα συμφέροντα των παιδιών και των εφήβων, των οικογενειών τους, των εκπαιδευτικών, των συναδέλφων και του προσωπικού. Προωθούν τη συμπερίληψη και τη συμμετοχή στην κοινότητα και καταδικάζουν κάθε μορφή βίας ή ταπείνωσης όπως ο σχολικός εκφοβισμός ή ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός.

E. Οι σχολικοί ψυχολόγοι είναι ενήμεροι για την επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στα παιδιά και στους εφήβους και τα προστατεύουν από πιθανή κακή χρήση τους.

ΣΤ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι μάχονται έναντι των αρνητικών επιδράσεων των ναρκωτικών ουσιών και του αλκοόλ στους μαθητές, καθώς και στα σχολεία και στις κοινότητες.

Z. Οι σχολικοί ψυχολόγοι εξοικειώνονται με τους στόχους και τη φιλοσοφία του σχολικού συστήματος και άλλων οργανώσεων στις οποίες εργάζονται, ώστε να εμπλέκονται αποτελεσματικά στο πλαίσιο των οργανωτικών δομών τους.

Η. Οι σχολικοί ψυχολόγοι λαμβάνουν υπόψη την ηλικία στην οποία μια χώρα ορίζει νόμιμα ένα άτομο ως ικανό να δράσει και να κρίνει ανεξάρτητα, καθώς και το επίπεδο της νοητικής ανάπτυξης του μαθητή. Εξαιρέση σε αυτή την πολιτική υπάρχει όταν οι σχολικοί ψυχολόγοι πιστεύουν ότι τα παιδιά ή οι έφηβοι βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο για τους ίδιους ή άλλους, περίπτωση στην οποία οι σχολικοί ψυχολόγοι οφείλουν να επιχειρήσουν να προστατεύσουν τους ίδιους ή εκείνους που ίσως έχουν απειληθεί.

Θ. Όταν εργάζονται με οικογένειες, οι σχολικοί ψυχολόγοι σέβονται τους στόχους και τη φιλοσοφία των οικογενειών.

Ι. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναστοχάζονται στην επαγγελματική τους συμπεριφορά και δεν επιτρέπουν σε προσωπικές προκαταλήψεις ή μεροληψίες να επεμβαίνουν στη λήψη αποφάσεων. Αποφεύγουν καταστάσεις που ενδέχεται να οδηγήσουν σε σύγκρουση συμφερόντων εξαιτίας οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών, θρησκευτικών ή προσωπικών ζητημάτων/θεμάτων. Όταν εγείρονται συγκρούσεις συμφερόντων, η πρωταρχική μέριμνα των σχολικών ψυχολόγων είναι να εξυπηρετήσουν το καλύτερο συμφέρον των παιδιών, εφήβων και ενηλίκων, οι οποίοι ζητούν τις συμβουλές τους.

Κ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι που εμπλέκονται στην εκπαίδευση ή την εποπτεία διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που παρέχουν στους εκπαιδευόμενους ή σε ψυχολόγους στην αρχή της επαγγελματικής τους πορείας είναι ακριβείς, σύγχρονες και σχετικές με το αντικείμενο.

Λ. Οι εκπαιδευτές σχολικοί ψυχολόγοι προωθούν τη σημαντικότητα της συμμόρφωσης προς τα κριτήρια επαγγελματικής δεοντολογίας στους μαθητές τους και τους συναδέλφους τους. Παρέχουν ένα ευρύ φάσμα κατάλληλων επαγγελματικών εμπειριών και προσφέρουν εποικοδομητική και έγκαιρη διαλεκτική συμβουλευτική, ανατροφοδότηση και αξιολόγηση.

II. Επαγγελματικό απόρρητο – εμπιστευτικότητα

Α. Οι σχολικοί ψυχολόγοι λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να διαφυλάξουν το απόρρητο των πληροφοριών που λαμβάνονται ή αποθηκεύονται σε όλες τις τοποθεσίες και με οποιοδήποτε μέσο. Αναγνωρίζουν ότι η έκταση και τα όρια της εμπιστευτικότητας μπορεί να διέπονται από τον νόμο ή να θεσπίζονται από τους θεσμικούς κανόνες.

Β. Οι σχολικοί ψυχολόγοι συζητούν με τα πρόσωπα και τις οργανώσεις, με τις οποίες δημιουργούν μια επιστημονική ή επαγγελματική σχέση, τα σχετικά όρια της εμπιστευτικότητας και τις προβλεπόμενες χρήσεις των πληροφοριών που προέρχονται από τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες. Αυτή η συζήτηση, όταν είναι εφικτό, πραγματοποιείται στην αρχή της σχέσης και στη συνέχεια όπως επιβάλλουν οι νέες περιστάσεις.

Γ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι χρησιμοποιούν την επαγγελματική τους κρίση σε συμφωνία με τους νόμους για να διασφαλίσουν την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που συγκέντρωσαν κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της διαλεκτικής συμβουλευτικής, της διδασκαλίας ή της έρευνας. Τα μέτρα ασφάλειας περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται μόνο στη διασφάλιση των ηλεκτρονικά αποθηκευμένων πληροφοριών και τη δυνατότητα πρόσβασης μόνο από άτομα που έχουν τα νόμιμα δικαιώματα πρόσβασης σε τέτοιες πληροφορίες.

Δ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι είναι υπεύθυνοι για τη διατήρηση του απορρήτου/της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών των πελατών. Όταν γράφονται ή μεταδίδονται αρχεία, και όταν πραγματοποιείται διαδικτυακή αξιολόγηση, συμβουλευτική ή παρέμβαση, εφαρμόζουν όσο το δυνατόν περισσότερα κριτήρια απορρήτου και αποθήκευσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων όπως η κρυπτογράφηση και η προστασία του κωδικού πρόσβασης.

Ε. Σε γραπτές και προφορικές αναφορές και συμβουλευτική, οι σχολικοί ψυχολόγοι ελαχιστοποιούν την εισχώρηση στην ιδιωτικότητα. Παρέχουν μόνο πληροφορίες που είναι επαρκείς, σχετικές και περιορίζονται σε αυτό που είναι απαραίτητο σε σχέση με τους στόχους της επικοινωνίας.

ΣΤ. Στη συζήτηση περιστατικών στην εκπαίδευση, την εποπτεία ή σε άλλα πλαίσια, παίρνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις για να προστατεύσουν την ταυτότητα των ατόμων. Εμπιστευτικές πληροφορίες συζητούνται μόνο για επαγγελματικούς σκοπούς και μόνο με άτομα που έχουν το δικαίωμα να είναι ενήμεροι.

Ζ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι πρέπει να έχουν τη συγκατάθεση των γονέων προτού παραδώσουν απόρρητα στοιχεία για τους μαθητές. Σε ορισμένες περιπτώσεις ίσως χρειαστεί να πάρουν την έγκριση (ανεπίσημη συμφωνία) ή τη συγκατάθεση των παιδιών και των εφήβων προτού δώσουν πληροφορίες σε γονείς ή επαγγελματίες άλλων φορέων.

III. Επαγγελματική εξέλιξη

A. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναγνωρίζουν την ανάγκη και συμμετέχουν στην επαγγελματική επιμόρφωση.

B. Οι σχολικοί ψυχολόγοι ενημερώνονται για τις τρέχουσες επιστημονικές και επαγγελματικές εξελίξεις στον τομέα τους μελετώντας τα αποτελέσματα σύγχρονων ερευνών και άλλων ακαδημαϊκών εξελίξεων, παρακολουθώντας σεμινάρια και συνέδρια και συμμετέχοντας ενεργά σε επαγγελματικούς συλλόγους.

Γ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναμένεται να έχουν τα κατάλληλα και πιο σύγχρονα επαγγελματικά προσόντα προκειμένου να ασκούν το επάγγελμά τους.

IV. Επαγγελματικοί περιορισμοί

A. Οι σχολικοί ψυχολόγοι παρέχουν μόνο υπηρεσίες στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους επάρκειας. Δεν διαστρεβλώνουν το επίπεδο επάρκειάς τους, τα προσόντα, την εκπαίδευση και την εμπειρία τους.

B. Οι σχολικοί ψυχολόγοι έχουν επίγνωση των επαγγελματικών τους περιορισμών και καταφεύγουν στη βοήθεια άλλων επαγγελματιών, οι οποίοι παίζουν συνεργατικό, συμβουλευτικό ρόλο ή κάνουν παραπομπές όταν είναι αναγκαίο. Απαραίτητη προϋπόθεση στη διαδικασία παραπομπής είναι η γνώση της εξειδίκευσης και της επάρκειας που συνήθως διαθέτουν οι άλλοι επαγγελματίες.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

I. Επαγγελματικές σχέσεις

A. Συμπεριφορές και στάσεις

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να αναπτύξουν υψηλής ποιότητας υποστηρικτικές σχέσεις στην εργασία τους και δεν εκμεταλλεύονται τις επαγγελματικές σχέσεις τους με τα παιδιά και τους εφήβους, τους γονείς, άλλους πελάτες, τους εκπαιδευόμενους ή συμμετέχοντες σε έρευνα για προσωπικό όφελος.

2. Οι σχολικοί ψυχολόγοι δεν εμπλέκονται σε οποιαδήποτε μορφή παρενόχλησης, καθώς ή/και σε σχέσεις σεξουαλικής φύσης με πελάτες, παιδιά και εφήβους, εκπαιδευόμενους ή άλλους που είναι υπό την εποπτεία τους.

3. Οι σχολικοί ψυχολόγοι συζητούν και ερμηνεύουν τη φύση κάθε αξιολόγησης ή επαγγελματικής αλληλεπίδρασης με παιδιά και εφήβους, σε αυτούς, και σχετικούς άλλους. Φροντίζουν η διατύπωσή τους να είναι κατάλληλη και κατανοητή.

4. Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να επικοινωνούν στη μητρική γλώσσα των ατόμων. Όταν αυτό δεν είναι δυνατό, ο σχολικός ψυχολόγος προσπαθεί να συνεργαστεί με έναν επαγγελματία διερμηνέα για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας. Οι σχολικοί ψυχολόγοι διασφαλίζουν ότι αυτός ή αυτή έχει προετοιμαστεί κατάλληλα για να βοηθήσει σε αυτό το έργο και δεσμεύεται να διατηρήσει την ακρίβεια στη μετάφραση και την εμπιστευτικότητα του πελάτη και των σχετικών πληροφοριών.

5. Οι σχολικοί ψυχολόγοι συζητούν την αξιολόγηση και τις προτάσεις τους με παιδιά και εφήβους, ή/και με άτομα που επιζητούν τις συμβουλές τους, συμπεριλαμβανομένων ποικίλων εναλλακτικών λύσεων και των πιθανών οφελών και κινδύνων των παρεχόμενων υπηρεσιών.

6. Οι σχολικοί ψυχολόγοι μιλούν στα και για τα παιδιά, τους εφήβους, τους γονείς, το προσωπικό ή/και τους συναδέλφους με σεβασμό. Απέχουν από κάθε είδους υποτιμητικές ή προσβλητικές παρατηρήσεις. Σε περιπτώσεις διαφωνίας ή σύγκρουσης εκφράζουν την αντίρρησή τους με σεβασμό.

7. Οι σχολικοί ψυχολόγοι γενικότερα αποφεύγουν δυαδικές ή πολλαπλές σχέσεις, λόγου χάρη περιπτώσεις όπου μπορεί να προκύψουν προσωπικές σχέσεις ή προσωπικό όφελος. Η διαλεκτική συμβουλευτική με έναν συνάδελφο είναι απαραίτητη για να καθοριστεί η καλύτερη πορεία δράσης σε περίπτωση μιας προσωπικής σχέσης ή πιθανού προσωπικού οφέλους.

Β. Παιδιά και έφηβοι

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι θεωρούν την ευημερία παιδιών και εφήβων πρώτιστης σημασίας. Εκτιμούν τις αντιλήψεις των γονέων, των εκπαιδευτικών και άλλων ατόμων με τα οποία τα παιδιά συνδέονται.

2. Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά και οι έφηβοι αντιλαμβάνονται τη φύση και τον σκοπό κάθε είδους αξιολόγησης, παρέμβασης ή θεραπείας στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους και ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.

3. Οι σχολικοί ψυχολόγοι γενικά παίρνουν την έγκριση των παιδιών και εφήβων πριν από την παροχή των υπηρεσιών τους. Εξηγούν τις διαδικασίες σε μια γλώσσα φιλική προς τα παιδιά.

Γ. Συνάδελφοι και προσωπικό του σχολείου

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αγωνίζονται για τη δημιουργία συνεργατικών σχέσεων με το προσωπικό του σχολείου και άλλους συναδέλφους. Αναγνωρίζουν την ανάγκη να λειτουργούν ως μέλη μιας ομάδας στα σχολεία, στα εκπαιδευτικά πλαίσια, σε άλλους φορείς και στις κοινότητες.

2. Όταν οι σχολικοί ψυχολόγοι ενημερωθούν για πιθανές αντιδεοντολογικές πρακτικές που υιοθετεί κάποιος άλλος ψυχολόγος, προσπαθούν να λύσουν το θέμα επισημαίνοντας στον/στη συνάδελφο την ανησυχητική συμπεριφορά με εποικοδομητικό τρόπο. Αν αυτές οι ανεπίσημες προσπάθειες επίλυσης του προβλήματος αποβούν άκαρπες, θα πρέπει να ληφθούν άλλα μέτρα, ώστε να αντιμετωπιστούν οι αντιδεοντολογικές πρακτικές. Οι διαδικασίες που ορίζονται από τον ISPA ή τον εκάστοτε εθνικό σύλλογο σχολικών ψυχολόγων ή ψυχολογίας θα πρέπει να ακολουθούνται όποτε είναι δυνατόν.

Δ. Διεπαγγελματικά θέματα

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδιώκουν την καθιέρωση συνεργατικών επαγγελματικών σχέσεων με άλλους επαγγελματίες, υπεύθυνους λήψης αποφάσεων και χάραξης πολιτικής.

2. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αγωνίζονται να διατηρήσουν την ακεραιότητα και το επαγγελματικό απόρρητο των πληροφοριών όταν απευθύνονται σε επαγγελματίες που έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν.

3. Οι σχολικοί ψυχολόγοι κατανοούν τις περιοχές της προσωπικής και της επαγγελματικής επάρκειάς τους, καθώς και τους περιορισμούς των άλλων επαγγελματιών και περιορίζουν τις πρακτικές τους ανάλογα.

4. Οι σχολικοί ψυχολόγοι χρησιμοποιούν την επαγγελματική τους κρίση κατά τον καλύτερο τρόπο όταν κάνουν παραπομπές σε άλλους επαγγελματίες.

5. Οι σχολικοί ψυχολόγοι γενικότερα αποφεύγουν την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών σε ένα άτομο που δέχεται παρόμοιες υπηρεσίες από άλλον επαγγελματία, εκτός αν υπάρχει σχετική συμφωνία ή έχει τερματιστεί η συνεργασία με τον άλλον επαγγελματία. Ωστόσο, τέτοιες δυαδικές υπηρεσίες μπορεί να δικαιολογούνται όταν λαμβάνεται εντολή από τον νόμο ή από διοικητικές αποφάσεις. Όταν οι υπηρεσίες παρέχονται ταυτόχρονα, οι σχολικοί ψυχολόγοι είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση διακριτών και ξεχωριστών στόχων για τις υπηρεσίες τους.

6. Οι σχολικοί ψυχολόγοι κάνουν τεκμηριωμένες προτάσεις και παίρνουν αποφάσεις προσεκτικά, λαμβάνοντας υπόψη τους τις απαραίτητες πληροφορίες.

7. Οι σχολικοί ψυχολόγοι απέχουν από πρακτικές όταν η επαγγελματική τους κρίση ή ικανότητα να ωφελήσουν και όχι να βλάψουν άλλους επηρεάζεται σοβαρά από μια σωματική ή ψυχολογική κατάσταση. Όταν αντιλαμβάνονται τα προβλήματα που ενδέχεται να επηρεάσουν την επάρκειά τους, επιζητούν επαγγελματική βοήθεια για να καθοριστεί αν πρέπει να περιορίσουν, να διακόψουν ή να τερματίσουν την επαγγελματική τους δράση.

II. Αξιολόγηση

A. Οι σχολικοί ψυχολόγοι χρησιμοποιούν τεστ ή εργαλεία αξιολόγησης μόνο αφού έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα και έτσι έχουν τα κατάλληλα προσόντα για τη χρήση τους και τα χρησιμοποιούν με τον τρόπο με τον οποίο αναπτύχθηκαν και για τον σκοπό για τον οποίο προορίζονται. Περιορίζουν τις αξιολογήσεις τους σε διαδικασίες που αναμένεται να παρέχουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις ικανότητες, την κατάσταση ή την ψυχική υγεία του παιδιού ή του εφήβου που αξιολογείται.

B. Οι σχολικοί ψυχολόγοι χορηγούν τα σταθμισμένα τεστ σύμφωνα με τις οδηγίες του εκδότη, προκειμένου να διασφαλίσουν έγκυρα αποτελέσματα. Όταν γίνονται μετατροπές ή αμφισβητείται η εγκυρότητα ενός εργαλείου, κάθε αλλαγή καταγράφεται στην αναφορά αξιολόγησης μαζί με τη συζήτηση των πιθανών επιδράσεων αυτών των παραγόντων.

Γ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να διατηρήσουν την ασφάλεια και την ακεραιότητα του υλικού των τεστ (π.χ. εγχειρίδια, εργαλεία, πρωτόκολλα, ερωτήσεις του τεστ και υλικά) και δεν επιτρέπουν τη χρήση των τεστ από προσωπικό που δεν έχει τα προσόντα.

Δ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι ερμηνεύουν τα τεστ λαμβάνοντας υπόψη την καταλληλότητα της στάθμισής τους ή άλλα αναγνωρισμένα κριτήρια, σε συνδυασμό με τους δείκτες αξιοπιστίας και εγκυρότητας, και ανάλογα με τον σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιούνται.

E. Οι σχολικοί ψυχολόγοι παραμένουν προσεκτικοί και προστατεύουν τα δεδομένα αξιολόγησης από κάθε κακή χρήση ή παρερμηνεία.

ΣΤ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι έχουν την επαγγελματική ευθύνη των τεχνικών αξιολόγησης που χρησιμοποιούν και μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση τους.

Z. Οι σχολικοί ψυχολόγοι δεν επιτρέπουν τη χρήση ψυχομετρικών εργαλείων από μη κατάλληλα εκπαιδευμένα άτομα ή άτομα που δεν έχουν τα προσόντα.

H. Όταν χρησιμοποιούνται τεστ που έχουν κατασκευαστεί σε άλλες χώρες, οι σχολικοί ψυχολόγοι ενθαρρύνονται και όταν είναι δυνατόν συμμετέχουν σε έρευνες, οι οποίες αφορούν την προσαρμογή των ψυχομετρικών μέσων, ώστε να βεβαιωθούν ότι αυτά είναι κατάλληλα σταθμισμένα και έχουν επαρκή αξιοπιστία και εγκυρότητα σύμφωνα με τα κριτήρια δόμησης των επαγγελματικών τεστ.

Θ. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αναφέρουν περιορισμούς στις αξιολογήσεις τους που οφείλονται στη χρήση των ψυχομετρικών μέσων που δεν έχουν αναπτυχθεί σωστά για τους πληθυσμούς με τους οποίους εργάζονται ή για τους σκοπούς της αξιολόγησής τους. Όποτε είναι δυνατόν, αποφεύγουν τη χρήση αυτών των εργαλείων.

I. Οι αναφορές γράφονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αντανακλούν τις ηθικές αρχές αυτού του κώδικα: Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να μη βλάψουν, να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης με ικανό, αληθινό και υπεύθυνο τρόπο και να σέβονται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ανθρώπων.

K. Οι δυνατότητες και οι διαθέσιμοι πόροι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για την ευεργετική ανάπτυξη των νέων. Αποτελούν κύριους παράγοντες διερεύνησης μιας ολοκληρωμένης αξιολόγησης και αναφέρονται σε εκθέσεις στον ίδιο βαθμό με τα ελλείμματα και τις δυσκολίες.

III. Έρευνα

A. Γενικές Κατευθυντήριες Γραμμές

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι εμπλέκονται ή υποστηρίζουν την έρευνα που ενισχύει τις εκπαιδευτικές και ψυχολογικές πρακτικές και γνώσεις.

2. Οι σχολικοί ψυχολόγοι διατηρούν υψηλό επίπεδο επαγγελματικής επάρκειας και αναλαμβάνουν τη διεξαγωγή έρευνας μόνον αφού αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις.

3. Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδιώκουν να αποφεύγουν προκαταλήψεις στις έρευνές τους.

4. Οι σχολικοί ψυχολόγοι ενημερώνουν τα παιδιά, τους εφήβους και τους γονείς τους για τη φύση και τους στόχους της έρευνας.

5. Οι σχολικοί ψυχολόγοι λαμβάνουν την έγκριση των γονέων όταν τα παιδιά τους συμμετέχουν σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα σύμφωνα με τα θεσμικά, επαγγελματικά, ηθικά και νομικά κριτήρια.

6. Οι σχολικοί ψυχολόγοι παίρνουν τη συγκατάθεση των παιδιών και των εφήβων προκειμένου να συμμετάσχουν σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα σύμφωνα με τα θεσμικά, επαγγελματικά, ηθικά και νομικά κριτήρια.

7. Οι σχολικοί ψυχολόγοι σέβονται το δικαίωμα να αρνηθούν τη συμμετοχή σε κάποιο ερευνητικό πρόγραμμα ή να αποσυρθούν από αυτό ανά πάσα στιγμή. Οι γονείς μπορούν να αρνηθούν εκ μέρους των παιδιών τους.

8. Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά και οι έφηβοι που συμμετέχουν στην έρευνα δεν θα βιώσουν ψυχική ή σωματική δυσφορία κατά τη διεξαγωγή αυτής.

9. Οι σχολικοί ψυχολόγοι εγγυώνται την ακρίβεια των δημοσιευμένων αποτελεσμάτων τους και αναφέρουν τους περιορισμούς των ευρημάτων τους.

10. Όταν ζητείται, οι σχολικοί ψυχολόγοι αναφέρουν τα αποτελέσματα της έρευνας σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη.

11. Οι σχολικοί ψυχολόγοι κάνουν αναφορά σε εκείνα τα άτομα που έχουν συμμετάσχει στη διεξαγωγή της έρευνας. Τα κύρια συγγραφικά δικαιώματα και άλλες αναφορές δημοσίευσης αντανακλούν επακριβώς τις σχετικές επιστημονικές ή επαγγελματικές συνεισφορές των εμπλεκόμενων προσώπων, ανεξάρτητα από τη σχετική θέση τους. Η κατοχή μιας θεσμικής θέσης, όπως ο πρόεδρος του τμήματος, δεν δικαιολογεί το συγγραφικό δικαίωμα. Μικρή συμβολή στην έρευνα ή στη συγγραφή μιας δημοσίευσης αναγνωρίζεται αντιστοίχως σε υποσημειώσεις ή σε μια εισαγωγική δήλωση. Εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, ένας σπουδαστής/υποψήφιος διδάκτωρ αναφέρεται ως κύριος συγγραφέας σε οποιοδήποτε άρθρο πολλών συγγραφέων το οποίο βασίζεται κυρίως στη διδακτορική του διατριβή. Οι επόπτες καθηγητές συζητούν με τους σπουδαστές το θέμα της αναφοράς στη δημοσίευση όσο πιο νωρίς γίνεται, αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας και της διαδικασίας της δημοσίευσης ανάλογα με την περίπτωση.

12. Οι σχολικοί ψυχολόγοι επιδιώκουν να καθιερώνουν και να διατηρούν παραγωγική επικοινωνία με άτομα και οργανισμούς που συμμετέχουν σε έρευνες.
13. Οι σχολικοί ψυχολόγοι σέβονται τα δικαιώματα των μαθητών και προσπαθούν να προασπίζονται την ευημερία και την αξιοπρέπεια εκείνων που συμμετέχουν σε έρευνες.
14. Οι σχολικοί ψυχολόγοι προσπαθούν να εμπλουτίζουν και να ωφελούν τα άτομα, τον φορέα διεξαγωγής ή/και την κοινότητα/τις κοινότητες που εμπλέκονται στην έρευνά τους.
15. Οι σχολικοί ψυχολόγοι λαμβάνουν υπόψη την πιθανότητα ακούσιων αρνητικών συνεπειών των ερευνητικών δράσεων σε όλα τα εμπλεκόμενα μέλη και επιδιώκουν να τις αποφύγουν.
16. Οι σχολικοί ψυχολόγοι διεξάγουν έρευνα σε συμφωνία με τα κριτήρια έρευνας διεθνούς ή άλλου αναγνωρισμένου πανεπιστημίου, ινστιτούτου ή επαγγελματικού φορέα.

B. Διαπολιτισμική και διεθνής έρευνα

1. Οι σχολικοί ψυχολόγοι, που διεξάγουν διαπολιτισμική και διεθνή έρευνα, συμμορφώνονται με τους κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας των επαγγελματικών συλλόγων και τα νομικά κριτήρια της κάθε χώρας στην οποία διεξάγουν τις έρευνές τους.
2. Οι σχολικοί ψυχολόγοι δείχνουν σεβασμό για το πολιτισμικό πλαίσιο που τους φιλοξενεί, αποφεύγοντας πράξεις που αντιτίθενται στις πολιτισμικές προσδοκίες ή αποκαλύπτουν πολιτισμικές προκαταλήψεις κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας ή της διάχυσης των αποτελεσμάτων.
3. Οι σχολικοί ψυχολόγοι που αναλαμβάνουν διεθνείς έρευνες έχουν γνώση της διαπολιτισμικής μεθοδολογίας και είναι εξοικειωμένοι με το πολιτισμικό πλαίσιο του ερευνητικού περιβάλλοντος. Επιλέγουν τα εργαλεία μέτρησης και αξιολόγησης με τις κατάλληλες προσαρμογές, ειδικά όταν αυτά πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε διαπολιτισμικές συγκρίσεις, καθώς και στην ερμηνεία πολιτισμικών διαφορών.

Εγκεκριμένος από τη Γενική Συνέλευση του ISPA²
27 Ιουλίου, 1991, τοποθεσία: Braga, Portugal.

Εγκεκριμένες αναθεωρήσεις από τη Γενική Συνέλευση του ISPA :
22 Ιουλίου, 2011, τοποθεσία: Vellore, Tamilnadu, India
15 Ιουλίου, 2021, τοποθεσία: Λευκωσία, Κύπρος

¹ Σε αυτό το έγγραφο ο όρος «γονέας» αναφέρεται τόσο στον/στους βιολογικό/βιολογικούς και στον/στους θετό/θετούς γονέα/γονείς όσο και σε νόμιμους κηδεμόνες.

² Ο κώδικας δεοντολογίας του ISPA, όπως και οι αναθεωρήσεις του ενημερώνονται από τα δεοντολογικά κριτήρια άλλων συλλόγων, όπως η Διεθνής Ένωση Ψυχολογικής Επιστήμης (International Union of Psychological Science - IUPsyS), η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ψυχολογικών Εταιρειών (European Federation of Psychologists' Associations - EFPA), η Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία (American Psychological Association - APA), η Βρετανική Ψυχολογική Εταιρεία (British Psychological Society - BPS), η Καναδική Ψυχολογική Εταιρεία (Canadian Psychological Association - CPA), ο Εθνικός Σύλλογος Σχολικών Ψυχολόγων των ΗΠΑ (National Association of School Psychologists - NASP), η Ψυχολογική Εταιρεία της Ιρλανδίας (Psychological Society of Ireland - PSI) και η Ελβετική Ομοσπονδία Ψυχολόγων (Swiss Federation of Psychologists - FSP).